

NĂM THỨ NĂM - SỐ 858

MỘT SỐ 5 xu

庚午年十二月二十八

NGÀY THỨ BAY 7 FÉVRIER 1881

GIÁ BÁN	
DÔNG-PHÁP (NGOẠI QUỐC)	
Một năm... 5.00	5.00
Sau tháng 2.00	2.00
Giá tháng 1.50	2.00
Giá báo phải trả tiền trước Thứ và mua đặt gửi cho TRẦN ĐÌNH PHIEN. — Ai đảng quang cao, việc riêng và thương nghị trước.	

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

敏

CÁC NHÂN DÂN CÁC ĐIỂM
HÙNG-HÙNG-KHÁNG

Quản lý
TRẦN ĐÌNH PHIEN

DEPOT LIBRAIRIE
SINGAPORE

N° 16748

BÁO-QUAN

Đường Đồng Ba — Hué

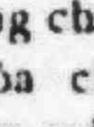
Giá thép nát số 62

Giá thép TIẾNG-DÂN — Bao

Văn minh cung
như con dao bén:
biết dùng nó thì nên
việc, không biết dùng
thì có hại.

CÚNG LÀ ÂU-HÓA sao người Nhật bàn thu được đều lợi mà tránh được cái hại?

(Tinh-thần nghiên-cứu học-thuật của người Nhật)

Từ văn-minh Âu-Tây, tràn sang phương-dông, các nước bên A-dong này đều chịu cái ánh hưởng chung của ngọn triều Âu-hoa chi phổi, dựt minh linh giậy, mở mảnh trong ra, chơi thấy nào học-thuật, chế độ, gì-gì của người tây đều là nêu của mình. Vì cái cờ-so nhau thấy kém không lẽ ngồi yên chịu lè, nên rán sức mà bắt chước theo. Cái nhiệt-tâm về lối Âu-hoa, như nhút nhát mờ phỏng cho giông như người Tây, nước nào cũng có cái phong triều ấy, không riêng gì một nước Nhật-bản. Song xem trong thực tế, hoặc say mê về đường vật chất, nhầm mât theo mù, mà không biết lựa chọn; hoặc chỉ rập theo khuôn mẫu ngoài vò mà bỏ mất cái ruột; thậm chí phần nhiều cái gì cũng cho Âu-tây là tuyệt đối mà vứt bỏ cái hay cái lốt sào cù của mình; nói tóm lại: cái ich Âu-hoa chưa thấy chút gì mà cái hại Âu-hoa đã làm cho sụp đèn giường thò kia mà không lùi biến; đó thật là một điều đáng tiếc và đáng buồn! Duy có người Nhật-bản cũng theo lối Âu-hoa ấy, song thu được đều lợi mà không có đều hại. Nguyên nhân vì sao? Lưởng cũng nên tìm xét cho ra chỗ khôn-ngoan của họ để làm gương cho người minh-trí theo.

Một số đông người khảo sát về cuộc duy-tân người Nhật, đều nhận rằng vua Minh-trí là một người anh-minh quyết đoán, cái cách một mục hàng-hai mà không chút dù dự; và trong đám duy-lan khảng khai, có lâm tay nhân-tài xuất chúng, làm nên công-nghiệp phi thường... Nói thế cũng phải, song chỉ thấy bẽ ngoài mà chưa thấy bẽ trong. Xem như Trung-hoa Triệu-Tiên trong khoáng-nhiệt-lâm Âu-hoa nhân tài họ có kém gì người Nhật lúc đầu tiên khởi sự cải cách đầu. Vậy thi cái lối Âu-hoa của người Nhật có một cái khôn-ngoan đặc biệt, đến ngày nay còn có công-biệu rõ ràng, chỉ vì ít người xét lời nói không trong thấy rõ thôi.

Mời rỗi một tờ báo Tau có trích thuật mây lối của Công-học Bác-sĩ Mâ-vô-tiên-sinh trong bài diễn giảng ở trường Đại-học, dẫu dẽ là: « Tinh-thần người Nhật-bản đối với học thuật-nghiên-cứu ». Bác-sĩ du-lịch mới vẽ, khảo sát một cách linh-thấu, nên phát kiến

1 là sinh lợi dùng theo cách mới xảo của người Tây, mà tiêu phi thi giờ nến nếp cần kiêm bên A-dong ta; 2 là Tây-học cốt nghiên-cứu cho đến chỗ thực dụng, không chỉ học ngoài vỏ, để lấy ván bảng mà lõi người. Âu-hoa & nước ta trên nứa thê-ký nay, dã có ai có cái tánh chất như người Nhật kia không? Các nhà Tây-học thử nắm đếm gác tay lên trên mà tự hỏi lối minh!!

Kim-Sinh

HỘI ĐỒNG ĐỀ HÌNH Ở KIEN-AN

Như đã có dâng ở số báo vừa rồi, Hội đồng Đề hình đã họp tại Kiên-an vào 27 Janvier.

Sau khi đọc bản cáo trạng thì bắt đầu hỏi các bị cáo nhau. Phần nhiều bị cáo nhân dân nhôn minh là có chun ở Việt-Nam-Quốc-Dân-Dâng, hoặc Cộng sản đảng, hoặc Học sinh hội... và nhiều người có bảy lỗ vì gỉ máu vào các hôi kỵ.

Sau khi nghe các bị cáo nhau thì đến phiên các thầy kiện cáo theo lối. Quá trình ngày 29 Janvier thì Hội đồng nghe đủ nghị án.

Tuyên án:

4 người khở sai chung thân
131 người phạt lưu chung thân
1 người 20 năm khở sai
1 người 10 năm khở sai
10 người 5 năm tù
4 người 3 năm tù
1 người 2 năm tù
1 người 5 năm tù án treo
2 người 10 năm cầm cõ
9 người 8 năm cầm cõ
1 người 6 năm giam ở nhà
trừng giài

TÌNH HÌNH-TÌNH

QUÀNG - NGÁI

Trong đêm 29 qua ngày 30 Janvier toàn linh khở xanh do một viên đòn tay chỉ huy di tuân ở vùng phủ Hinh son gặp một toán biêu tình cộng sản đồng có mấy trăm người, từ huyện Sơn Linh kéo lại. Sau khi bắt giải tant eo lè, bắn biêu tình không nghe lệnh bèn bắn: 8 người chết, 2 người bị thương; 4 người biêu linh bị bắt. Ngày trong buổi mai ngày 30/1/31 đã có đặt ba đòn linh sẽ dương tại huyện Sơn Linh và Mậu Đức để tiện việc tuân thủ vânlùu sự hối hiếp.

Chuyện vật trong Khoa học

Loài người sống lâu BAO NHIỀU TUỔI ?

Những người đề xướng cái thuyết không mặt áo quần (nudismus) đã cố động rỗi cõi thuyết của họ được thông hành. Gần đây về vụ truyền bá cái thuyết ấy họ có dâng ý kiến của các nhà Y-học chứng minh rằng: các sinh vật trên vú trù đều sống được năm lần cái thời giang từ lác nhỏ cho đến khi hết són (période de croissance). Chỉ có loài người là sống ít hơn cái hạng ấy là vì người có bận áo quần. Về p-ần người từ khi mới đẻ đến lát hết són là phải 25 năm. Vậy dâng là loài người sống năm 25×5=125 tuổi mới phải. Vậy thi muôn sống đến 125 tuổi thì đúng nên mặc áo quần.

G. H.

1 là sinh lợi dùng theo cách mới xảo của người Tây, mà tiêu phi thi giờ nến nếp cần kiêm bên A-dong ta;

2 là Tây-học cốt nghiên-cứu cho đến chỗ thực dụng, không chỉ học ngoài vỏ, để lấy ván bảng mà lõi người.

Âu-hoa & nước ta trên nứa thê-ký nay, dã có ai có cái tánh chất như người Nhật kia không?

Xem bài thuật trên mà rõ được cái khôn-ngoan đặc biệt của người Nhật-bản rót lại có hai điều:

CHUYỆN HAY

« Nhứt nghệ tinh nhứt thân vinh »

Thế giới càng ngày càng vdn minh, những sự như cần của loài người cũng càng trở nên phức tạp. Lòng ban sơ ẩn tuoi, sống sống, mà cũng sống lâu mạnh ù; mà dến sau, từ khi phát minh ra lửa, biết thuỷ nướng, thô vật mà ăn chín, thì lại cho là chưa đủ, mà còn sinh sự những chiến, những xảo, mới láy làm thích khâu. Chuyện da là thê, mà chuyện chí cũng thế. Cần ăn sung chưa đủ, lôi cần mặc sướng; cần mặc sướng chưa đủ, lại cần ở nhà lầu; rồi lại cần cho được người ta kính trọng, cần cõi dâu với cõi kẻ khác, cần làm chức này chức nõ, cần có địa vị nõ, quyền lực kia: rồi cũng chưa đủ; lại cần phải hùng hách, phải trả ném tham ô phải làm lâm diken khở cho người ta nưa. Đó là chỉ di về một đường, cái đường những người làm việc không ở không. Còn di về đường những người không làm việc, ó nõ thi lôi coa cần đều khác: thang thê ra đă có ái có mặt lai sẵn bạc sán tiền, thi lôi cần giải tri, cần phải lân la đến xóm Bình-khang, cần phải di lại các nhà gá bạc, cần phải chơi bài phỏng đâng; rồi rát cục trong tái đến lúc kiết tiền, lại cần phải đâm khuya thanh vắng vác cái mái hòi đến « đáo ngạch » nhà người ta chơi!

Vì các mối nhu cần nó theo cái thứ « phong lưu » của người ta mà cứ tăng lên mãi mãi nên trong trường làm da lại sinh ra lâm nghệ mới tạ: nghệ.. làm quan nghệ.. di buôn thi đã đánh, mà lại có nghệ sĩ khanh, nohè dao chính, nghệ xoc dfa nghệ bong vung; lại có nghệ dài chuyên làm hại cho người ta mà đe kiểm máy-day kim-khanh nữa.

Mà nghệ gi cũng là nghệ, hể làm cho linh nghệ thi được sung sướng tám thân, vơ no con ấm. Thi dù nêu Lạc-nhân mà chuyên một nghệ ăn trộm cho giỏi, đừng khi nào đe cho người ta bắt được, thi dâu ai cũng biết phục chè ghét, nhưng dố pháp luật làm chí được Lạc-nhân! đe ái dám cả gan chí trich Lạc-nhân! đe trộm dâu không biết mà xó rờ Lạc-nhân lại kiện bồi thường danh giá cho mà đù dí! Đó là Lạc-nhân cùi một cái vi du, và nó, theo cái h egia-dinh.. đe chàng cõi ngàn ngũ: « Nhứt nghệ tinh nhứt thân vinh, chớ Lạc-nhân nay chì giữ một nghệ viết & chuyện hay » là đù rồi.

Nay nói một cái nghệ khác cao thượng hơn là cái nghệ mng thuế!

Mãi rỗi ông Carlo Lilien là một nhà diễn tuồng hât (tragédien) trứ danh từ bến Thái-lap (Bến lợi thi) kia qua đến Á-Dong để truyền bá tư tuồng vđ mng thuế. Ở Trung-ký khắp có các nơi ông có ghé đến dạy một cõi bài ván chương cho công chúng nghệ. Sự sáp dát cõi quan trên lo vđ đến đâu tại các buôn diễn, liền vđ cửa rông khâ. Như thê không phải « nhứt nghệ tinh nhứt thân vinh » sao?

Tuy nhiên, ông Lilien tuy hay giỏi bợt náo mác dâu, nhưng những buôn diễn cho mình coi đó là chí đọc mây bát ván chương qua loa thô, chớ không phải diễn cõi tuồng hât. Thi hft sác ông cũng lam như mây bát nöt vđ bén minh. Mâ vđ đồng một ngôn ngữ, đồng một linh hinh, nân lâm kí Lạc-nhân nghệ nhữn bác nái những cái vđ bì ai Lạc-nhân cũng phải rời nước mắt. Như vđy không phải mây bát nói vđ bén minh là toàn không linh nghệ. Nhưng họ vẫn khôn khđ không khđ chí thán dñra dn mây. Thế thi cõi ngan ngâ kđ trên cõi mang cái biến lè (exception) như mây ngan sự khác, mà nghệ linh cũng nhữn kíi chưa đú ethán vinh mà còn phải chí chí... nứa kia.

DEPOT LIBRAIRIE
SINGAPORE

N° 16748

BÁO-QUAN

Đường Đồng Ba — Hué

Giá thép nát số 62

Giá thép TIẾNG-DÂN — Bao

PHÁP LUẬT THƯỜNG THỦC

Hình-luật nước Pháp

(Tiếp theo)

NỘI VỀ CÁC CÁCH TRỪNG PHẠT

Nói về việc trừng phạt, có ba thứ tội: tội chính (peines principales), tội phụ (peines accessoires) và tội thêm (peines complémentaires).

Tội chính là thứ tội Tòa-án dâ kết và dâ kề trong án. Tội phu là thứ tội nhứt định phải di theo tội chính, pháp luật đã định trước, tuy trong án không kể nhung người tội cũng phải chịu. Tội thêm là thứ tội khi di theo tội chính, khi không, nếu Tòa-án muốn buộc tội phải kèm thêm trong án. Thị dụ một người bị xử tội khở-sai cho g-thân. Bi khở-sai chung-thân thì còn bị tội 10 năm mà phải làm việc, tên detention thi từ 5 năm đến 20 năm nhưng không phải làm việc. Biết xó là một tội chính trị. Còn e soát quyền lợi thường dân là một tội chính về việc chia-lai-tri, mà lại một tội phu về tội thường (khở-sai là một quyền lợi thường dân).

Nếu khở-sai chung-thân là tội chính; e xó di thư cũ (nullité du testament) là tội thêm.

Đó là nói đại lược. Muốn biết rộng, hì là nên xét riêng cách trừng phạt của Tòa đại binh (tội nặng), của Tòa trừng trị (tội vừa), và của Tòa cảnh sát (tội nhẹ).

Nói về các cách trừng phạt của Tòa đại binh, nên phân biệt tội thường với tội chính:

Tội thường hì có những cách này:

a/ tội chết;
b/ khở-sai chung-thân;
c/ khở-sai;

d/ giam cầm (reclusion).

Tội chính trị thi có:

a/ dây và giam (déportation dans une enceinte fortifiée);

b/ dây (déportation simple);

c/ biết xó (bannissement);

d/ mất quyền lợi thường dân (dégradatlon civique);

e/ giám (detention).

Xem như thế là 1 tội chết và khở-sai là hai tội mà tù chính trị không khi nào có. Mặc tội thường mà

thì có các: phạt giam: tòa trừng trị từ 6 ngày đến 5 năm, tòa cảnh sát từ 1 ngày đến 5 ngày.

Ngoài những cách hình phạt ấy, có các cách phạt tiền. Tòa cảnh sát chỉ phạt tiền từ 1 phạt-lang đến 5 phạt-lang. Trên 10 phạt-lang, chỉ có tòa trừng trị hay tòa đại binh phạt được thôi. (Còn nữa)

B. L.

NỘI - CÁC MỚI CỦA NUỐC PHÁP

NỘI - CÁC LAVAL ĐÁ THÀNH LẬP

Paris 20 Janvier. — Đảng xã hội cấp tiến không chịu hợp tác với ông Laval vì ông cho rằng nội các của phái có đảng ông Marin mới được.

Chợn tòi Nội các của ông không có ông nào trong đảng xã hội cấp tiến.

Nội các mới này sau này:

Các quan tổng trưởng

Thủ-tướng kiêm Nội-vụ: M. Laval

Tư-tháp: M. Léon Bérard

Ngo-giao: M. Briand

Binh-bộ: M. Maginot

Thủy-quân: M. Dumont

Hàng-không: M. Dumesnil

Học-bộ: M. Marie Rosta

Tài-chính: M. Flandin

Đại-tuần: M. Pietri

Công-cửu: M. Deligne

Lao-dòng: M. Landry

Thuộc-dịa: M. Diegne

Và 4 ông trong tòi Nội các mới gồm 4

ông nguyên-lão nghệ-viên; trong số ấy

thì 1 ông về phái độc lập, 2 ông về tâ

đảng dân chủ xã hội cấp-tiến; 1 ông về

đảng dân chủ xã hội hiệp-cộng-hoa

chủ, 1 ông về phái công-hoa, 2 ông

về phái bảo-hỗn.

Phân nhiều các báo đều hoan nghênh

tòi Nội-các Laval.

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JAB

VIỆC TRỌNG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Lâm tháng ? Dung túng chàng ?

(Một sòng bạc lớn)

Người ta đồng rằng nhà tên Khắc no ô phố Paul Bert là một nơi giao dịch rất lớn, nồng sòng bài tại đây thường trên số百家, thế mà nhà chuyên trách chưa khám phá được.

Tin đồn ấy không sai. Một tối trong đêm 28 qua ngày 29 Janvier, có người báo công sở Cảnh sát, sở Cảnh sát bên cho linh dâu phố Paul Bert, vây nhà tên Khắc Trịnh, Vinh-Sion thường gọi là tên Cảnh. Trong nhà đương có một sòng bạc – nghe đâu khá đông –, được tin bên lặc dập dình cuộc dò den ào nập im lặng. Linh dâu vây chờ mìn vẫn thấy im lặng, không ai chịu kêu cửa vào mà chỉ rót xè thô. Linh dâu vây chờ kinh hãi không có ai trả bài, hoặc vì có gì mà đã đến vây lại không vào, thì không rõ.

Nhưng nếu chỉ có thể thi cai dam bạc này cũng chưa rõ. Ngất vị trong lúc ấy có một ông già lè chén trên tường chạy qua nhà bên cạnh là nhà thím Lục nấp nấp. Không để thím ày đến khuya bấy giờ quay về, bèn bỏ lén và kêu linh dâu lui. Ông này là sờ cờ bài thi ở g

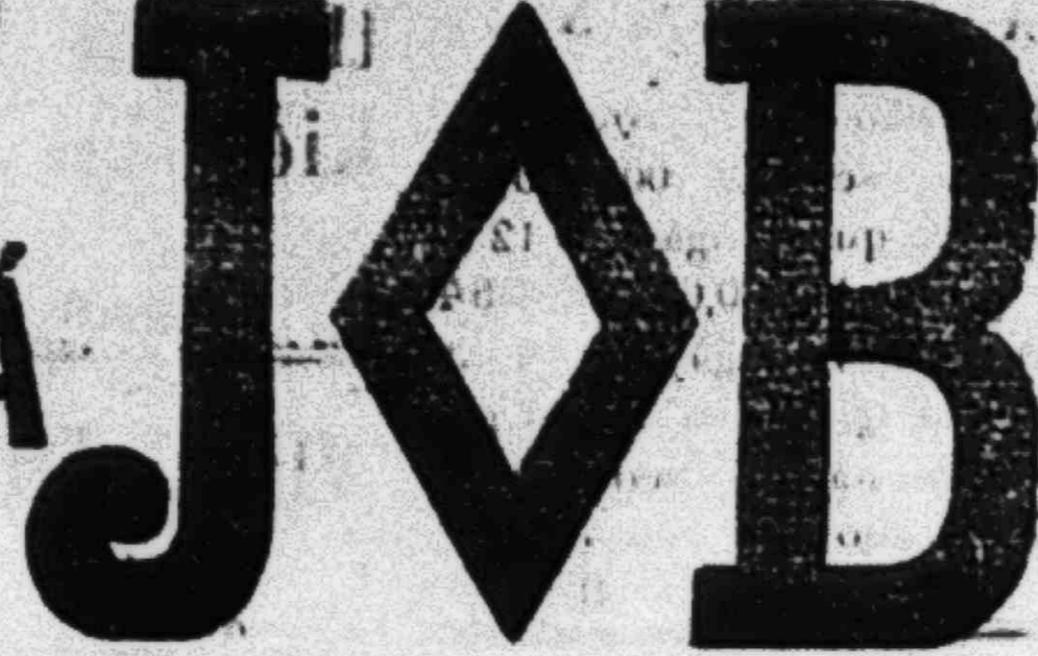
khai rằng di làm thuê, nhưng vì có sự liên hệ với mu vú của thím Lục (nhéo nỗi có sự gián đệm trước tương... Sờ cầm kho gian tráky. Ông già tung thê bên lời giấy cầm cước ra, thi ra là... một ông quan ở bộ uỷ. Quan được tra về.

Trong đám lai con 4 người bắt thang trên tường nhảy qua nhà sau ông Issouf người Án-dô buôn bán ở bên cạnh. Có người vợ của cùi chỏ bạc là thím Cảnh cũng đi với 4 ông này. Người ở của ông Issouf thue gác giày tướng là kè tróm vát dài giày sáp danh; nhưng thím Cảnh bop cây đèn điện cầm tay lên và nắn nị xin để ym lăng và bứt cho 300\$. Người kia không chịu, bèn bị bao bát bít lối trước nhà. Viên đài đèn thi nhau ra là bắn... quan làm việc tràn phu. Tuy nhiên cái Viên đài nói chuyện gì với thím Cảnh không biết rõ, dù 4 người đứng ở thang kia bồi tréo trở lại bên e ô Trinh-vinh-Son. Thế là hiện nay các con bạc sòng bài đều thoát cả.

Nghe dân sang ngay ông Issouf có làm e ô trào với sở Cảnh và những chuyện đã xảy ra tại tiệm ông đếm bom ấy, nhưng không thấy cho điều tra gì hết.

Có bác là một cái hổ dã chồn không biết bao nhiêu là thành niêm ở chỗ kinh thành này, số người bị phạt gác khuynh sáo không phải là ít, vậy tướng nhà trại nhiệm không nên bỏ qua vậy.

Phóng viên
T. B. Cứu Trịnh Văn-Sinh này

VINH

Ba người bị xử tử

Vinh 29 Janvier. – Ba người bị bắt trong cuộc biểu tình ở chợ Nước (Hà tĩnh) đã bị xử tử tại đồn Cảnh sát, phủ Đức-thọ (Hà tĩnh).

NGHÈ AN

Đặt các đồn binh trong tỉnh
Nghệ An

Vinh 29 Janvier. – Muốn thu thuế trật tự cho thành chong các quan binh định đặt nhiều đồn binh trong các hạt tỉnh Nghệ An:

Huyện Nam dàn 5 đồn: Thành ủy, Lương dien, Mỹ son, Thành son, Hương son, Kỳ son.

Huyện Thành chuong 4 đồn: Hồ gaog, Huynh dan, Đức-thọ, Đông vân.

Huyện Nghĩa lộc 4 đồn: Song lộc, Cảnh vi, Thành xã, Võng xã.

Huyện Quỳnh lưu 3 đồn: Can giai, Quỳnh dòn, Lam lò.

Huyện Yên thành một đồn tại huyện ly.

Phủ Anh son 5 đồn: Cát ngan, Đại đồng, Cát rang, Tiên hội, Chợ chúa.

Phủ Hưng nguyên 3 đồn: Đông vân, Diên sinh, Mai sinh.

P. U. Đến 1 đồn Hoàng cần.

Phủ Qui phủ Tương một đồn tại huyện ly.

HÀ-TĨNH

Sự rắc rối mới xảy ra tại
Đức-thọ

Hà tinh 27 Janvier. – Mới rồi dảng Cộng-sản nêu ngày phen et q. Giấy dặn cờ động các người ban hành không nộp thuế. Chúng phát truyền đơn và treo cờ cộng sản trong chợ.

Được tin linh khố xanh đến bờ vây, bắt được 5 người.

Vì những sự rắc rối mới xảy ra ở Đức-thọ, quan Cộng-sản cấm nhân dân trong miền không được làm mìn nổ tro gian đêm, từ 8 giờ tối giờ đã không được xay lúa già gạo để cho binh lính di tuân cho đê, ai vi lện sẽ phải trọng phạt.

(B. D. P.)

QUẢNG BÌNH

Quan trên nên xét

Hà 16 Janvier, ký giả di qua huyện Bố trạch thấy năm sau người đương phản nón bài ra mìn rò là dân làng Võ thuật tông Hoan lão đầu đơn kiện lý trường và hương kiêm. Câu chuyện đầu đuôi như sau này:

* Từ năm 1925 nhà nước tân thiết chức dịch trong làng, tên Dương Trinh được làm hương hán, đến năm 1927 là lợt được sòng chức lý trưởng, còn tên Đặng Cương làm hương kiêm e dân bây giờ. Trong

làng vẫn khuyết hương hán, hương bần dã lâu, mà hai anh ấy không chịu trình quan đại, cứ để hai người hối hả nhau cho tiện việc bức sách; mỗi nhũng lệ không sao kê xiết; việc công ích thì không ngô dâm, điều diệu toa thi rất cần. Thế mà bùa tháng trước dự cử phó tổng, hiệu còn chưa đầu tiêm. Nêu tên này lên làm phó tổng nữa thì chưa biết thái độ hà làm đến mức nào ! Xin kè mấy khoản sau này :

1) Hương lý phủ đồng, khô g chiết phát thân bài, cứ để đòi bàn mồi cát 5 xu, nên dân không ai mua được.

2) Tiêu quyền bắc thuế ở tư liệu, dân vụ phủ thu vào dân, nên không vụ thuế nào xuất biên cá.

3) Ban đất Chùa mè (đất công) và hoang nhiên cho dân làng lấn canh để lấy bạc từ phế, và làm việc dâu mây nấm mà không hề kê sò công tết.

4) But mết tên Đặng Kinh phải bắn bò, nên nó đã kiện lại nhà, cầu xú cau minh, nay lại vụ thi lươn ăn trộm lúa, nết lấy mâm thau và bài thờ xú y, thiện men cũng còn kiện ở huyện.

Các khoản ấy quả chung đánh tanh, nếu người nhà toé mà được làm phò tổng tài lầu nay dân mới tăng bi lụy, mà mai sau dân có tăng có bị khô không? Quan trên nên lưu ý

Khách qua đường
QUẢNG TRỊ

Bản báo tiếp bức thư rất kỵ như dưới, không biết có phải quát người ấy viết ra không, song việc cũng có quan hệ, không thể bỏ qua nên đăng g. nguyên văn.

Ép uống quá chừng

Tôi là Phan thị Hồng ở làng Phương yên, huyện Cam lồ, tỉnh Quảng trị, xin quý báo đăng lên báo một việc uất ức của tôi như sau này:

Nguyên tôi nay đã 19 tuổi, phần còn thơ yếu, phần cha mẹ già cỗi, việc duyên nợ cũng chưa tính đến. Đầu mày tháng nay, có quan Quản di Lời tôi cho con ngai là cậu Minh. Về phần cha mẹ tôi cũng ép già cho được mà tôi thì không bằng lòng mệt chut nào, không phải vì cần xác cùn tài, song cái duyên tôi với cậu Minh vẫn không có chút chi ua đẹp cả. Tôi đã biết bao phen từ chối, lấy lý thuật hòn mà phản trả, cũng k' ông được chút chi biện quâ; cha n' t' tôi cũng quyết định gác cao được, mà quan Quản cũng cùi deo dùi hoai. Ông ép đầu ép mồ si n' ép duyên. Cậu Minh ôi ! Đôi bên cha mẹ có quyền hỏi có quyền già bẩn, song thử hỏi có quyền lấy hay không? Việc vợ chồng trăm năm già lão, chẳng phải một ngày. Sao cậu Minh hờ hững chỉ cho đến thế!

Nay đã gần ngày nạp sinh, phản con gái yêu الكر, khôn đường than thở, cùi eoilly cùi giấy oan nghiệt

PHÒNG KHÁM BỆNH

THÂN TRỌNG PHƯỚC.

Thầy thuốc

Hai đầu từ 20 Janvier 1931 tức là mùng hai tháng chạp ta

Budapest : Từ 9 giờ ruồi đến 11 giờ ruồi,

Budapest : Từ 3 giờ ruồi đến 5 giờ ruồi.

Số nhà 141 - tại đường: Gia long (Ngã Giữa)

Trước mặt trường Pháp Việt cũ

giáy dép nội số 28 HUẾ

mỗi tránh được cái nóng nỗi này

thôi.

Vậy ngày nạp sinh tôi tức là

mùa nóng tối, mà mùa nóng này đều gió

cháu con cùi Minh mà sinh ra cả.

Xin công chung đồng chứng cho.

Phan thị Hồng bắc mèo

BÌNH ĐỊNH

Công vi mèo tin

Ở làng Cửu Lôi thuộc phủ Bồng

sơn có vợ chung ông Lai T. ien sand

được 2 người con trai, người con

lớn có vợ đã sinh đôi ba lún nhưng

không nuôi được. Vì nhà có tên nên

rất nóng lòng trồng cùi út cháu.

Năm rồi nghe người ta đồn ở ngoài

Quảng

còn ông thày thuốc sá giòi về mèo

cùi, ông ấy chẳng néo bao tốn

ruốc cùi được, linh ra sở phi

cát bùn tràn đồng. Khi thấy đê cát

thay đổi bùn thay đất

đến

thay đổi đất

đến

đến</

TRÀ LỜI CHUNG cho các ngài Cố-dòng

Hội đồng thường niên Huynh-thúc-Khang Công-ty và ngày 1er Mars 1931 từ ngày 13 tháng giêng ta'. Nếu ông Cố-dòng nào không đi được thì xin ký giấy ủy quyền mà gửi cho một vị Cố-dòng khác có đi dự hội ngài ấy, mới đúng điều lệ. Còn con cháu, anh em của người Cố-dòng mà không có phần hùn trong Công ty, cũng không thay mặt mà dự hội được, (trừ người nào có giấy thừa kế được hưởng phần ấy mà đã gửi giấy lại cho Công ty thay tên rồi).

Nơi nào không có người Cố-dòng đi dự hội, thi các ngài có thể ký giấy ủy quyền mà gửi cho một người Cố-dòng ở Hué. Kiểu giấy ủy quyền và tờ mời đã gửi riêng cho mỗi người đều có thất lạc, ai viết theo kiểu đã đăng trên báo mà gửi sớm lại cho

Các ông làm việc dài chở mà không có thư cho Công ty biết thì thư từ vẫn gửi theo chở ở cũ. Vật xin ngài nào đổi chở mới, nên cho Công-ty biết thi tiện hơn.

HUYNH-THÚC-KHÁNG Công-Ty

HUYNH-THÚC-KHÁNG CÔNG-TY

Chuyên-trach lập cđ, vốn 80.800\$00

Hội sở tại Đường Đồng Ba, HUÉ

R. C. TOURANE N° 4

GIẤY MỜI NHÓM ĐẠI-HỘI-DÒNG THƯỜNG-NIÊN⁽¹⁾

Thưa các ngài cố-dòng,

Chiếu theo khoản 29 trong điều lệ Công-ty, xin mời các ngài đồng đi giò sáng ngày chủ-nhật 1er MARS 1931, (thứ là ngày 13 tháng giêng năm Tân-Vi) đến nhóm Đại-Hội-Dòng thường niên ký thư từ, tại nhà hát ánh TAM-TÂN (Cinéma Tam-Tân) đường Paul Bert Hué.

ĐỀ MỤC NGHỊ-SỰ:

- 1) Dựyt số năm 1930.
- 2) Bầu hai viên Hộ-dòng kiêm-sát.
- 3) Văn dè chia lời.
- 4) Việc vui.

Nếu ngài nào bận việc không đi được, thi xin ký giấy ủy-quyền (theo kiểu dưới đây) cho một vị cố-dòng khác, thay quyền quyết-nghị trong khi đến dự Đại-Hội-Dòng.

Hué, le 20 Janvier 1931
QUÂN-LÝ
HUTNH-THÚC-KHÁNG

KIỂU GIẤY ỦY-QUYỀN

Tôi tên là _____
cố-dòng Công ty Huynh-Thúc-Khang, làm giấy này để giao quyền cho một vị cố-dòng khác là ông _____
thay một tài quyết-sight các khoản trong kỳ Đại-Hội-Dòng thường niên nhóm ngày 1er Mars 1931 tại Hué.

1931
Ký tên.

Giấy mời này có giá cho hàng nát, và xin các ngài cố-dòng

để dự hội, nhớ đem theo, để tiện việc ghi tên lục vào nhóm.

HỘI HÀO-HƯNG BỘI CÁCH ĐI ĐƯỜNG LẠI RÀT TIỆN LỢI

Thưa quý ông quý bà, Bán Hội đã mở các chi điểm từ Tourane đến Nha-Trang được ba năm nay, trước kia tôi chỉ là tiếp rước bộ hành và bán vé cho các chở xe mà thôi. Nay Bán Hội ký contract với sở xe lửa Saigon để chuyên chở hành khách hàng từ và hàng hóa từ Saigon Tourane khứ hồi, và bán giấy suối cho quan khách Tourane Saigon khởi phiên quan khách đến gare chở về. Kể từ 1er Décembre 1930, chúng tôi đã nhận trách nhiệm c' o xe chạy đúng thời giờ, trong hai ngày theo như thời

lệ số xe lửa để định, trừ khi đường sa bị hư hỏng.

Xin lưu ý:

- Xe chở nào nhiều và giá rẻ?
- Xe nào đẹp, máy lại tốt?
- Xe nào chauleur giỏi?
- Xe nào tiếp rước bộ hành rất lịch sự?

XE HÀO-HƯNG

Vì xin quý ngài chiếu cố giúp cho HÀO-HƯNG cho được vui lòng cũng là việc thương trường của người Annam mới học đòi Hào-Hưng

trai trèo nô gô ra; Người này dùng

đủ cách mệt thở phào mà cũng không được. Mỗi khi người đầu lén thi người nô gô mắng người dung chung quanh mà nhất: « Bồ súc sinh! ». Những người có hơi giận hờn trèo đám kia thì cũng sán sì, bảo rằng làm như vậy là phá cái cuộc chơi của chúng. Nhưng mỗi khi người trai kia người già đưa mắt trừng, thi chúng cũng đều nín thính.

Lão Mật lai nói với người kia: « Thưa ông làm như cách này tôi chở không sao gõ hai con thu nữa ra được, nhưng nó không chảy máu bao nhiêu chả khát chết với.

Nhưng rồi nó cũng chết. Anh thằng không? con chó kia cần lén lên đèn cõ kia ».

Hai người lai bên kêu người đái với mình lại nói: « Mật, đèn giáp ta ».

Hai người lai bên kêu đánh mạnh vào đầu con Ké-rô-ké, nhưng đầu kêu nô nô nó cũng không nhả. Ngã lóng người trai trèo kia bên nói với bọn người đang nói:

« Trong đám người kia có ai đến giáp ta được không? »

Khi ấy có toàn linh di toàn nghe có tiếng kêu, chạy đến, thi thấy xác ba người con gái nằm tro ra đó, còn quần áo hùn đồ đã cháy lên núi mồi rồi.

Hiện còn đương dù xét cho ra đứa thủ phạm.

(Tr. B.)

NAM ĐỊNH

Tòa án Nam Định xử việc Cộng sản

Vừa rồi mới tháng Janvier tên N m An sinh Nam Định đã họp do M. Sài thiện Cơ thành án và M. Hoàng hửu Bảo bồi thẩm để xem việc cộng sản Nam Định và việc bắt được súng lục ở Ngô Đồng.

Về việc cộng sản, cả thấy có 54 người bị cáo, tòa tha cho tráng án 28 người, còn tòa xử như sau này:

10 người khô sai chung thân

Trần Minh Quý, Ngô huy Ngũ, Nguyễn Đường, Bùi Văn Niệm, Phạm Văn Chung, Phan Định Kế, Trần Đức Quý, Dương Khắc Niệm, Lê Mạnh Hiển, Vũ công Phú.

4 người 20 năm khô sai

Nguyễn Văn Tiên, Nguyễn Văn Ngọc, Phạm Lãm, Vũ duy Hiệu.

6 người 10 năm khô sai

Lê Đức Văn, Phùng Xuân Mộng Nguyễn sinh Ái, Nguyễn trác Trước, Lê định Tiến, Nguyễn thương Chí.

1 người 4 năm tù

Vũ Xuân Mai.

1 người 2 năm tù

Nguyễn Thái Châu.

Về việc bắt được súng lục, tòa xử như sau này:

2 người khô sai chung thân

Nguyễn Văn Lãm, Nguyễn ngọc Linh.

1 người 20 năm khô sai

Trịnh Văn Vinh.

Theo Tr. B.)

NAM-KÝ

Thứ đoạn, cộng sản

Báo La dépêche có đăng rằng nhằm 10: 8 giờ tối thứ 22 Janvier có hai người Annam tung như là người Bắc kỵ, bắn áu trang đến con đường Boulevard thuỷ một chiếc xe nhổ số C. 5430 của Phạm Văn Hai, nói dè di khứ dứt. Đến cầu Bình Triệu thì chúng bắn người tài xế ngừng lại. Lại có ba người khác lên xe. Xe lại chạy. Lần này đến Bình dục, nhằm một chỗ hiếu quanh thi chúng bắn ngừng xe. Cả thấy đều xuống xe vào trong xóm nói dè thảm người bà con đau. Một lái thi thấy c' ông kéo ra mà lần này có một người cầm một con giao côn ba người đều có súng lực. Chúng bèn nói rời lên tài rồng: « Chàng ta là dân viên cộng sản. Chúng ta cần cái xe của anh để làm việc trả thù cho đồng chí của chàng ta bị cảnh sát bắt. Anh là người Annam chắc anh sẽ vui lòng giúp việc cho ta. Và khi ta làm xong công việc thi sẽ trả xe cho anh ». Lên tài kinh hồn bồn giãm nhẹ lời và đòi đê cho minh đi với, thi chúng không cho nên chúng đem tên tài và người a ch' c' cót vào một gốc cây, ăn đó rồi lên xe mà máy chạy.

Xe trả tiền lời. —

Tới ngày 28 Janvier 1931, hội đã bán đứng..... 476 3/8 vé

Số tiền lời xđ trả tháng này là..... \$ 238,20

Vé 409 được ra.

Vé này của ông Georges Veron làm bằng Bạc Trung Pháp Ngân-Hàng ở Saigon.

Ký số số gần lời đây thi định ngày 28 Février 1931.

Nhưng không ai chịu đến giúp, lại có nhiều người nói xâm xi là nhau hàng nứa. Người kia bén mảng trong cái bọc da đeo ở chỗ thắt lưng lây ra một khâu súng lực, rồi dùng súng lực mà nạy ham rông của Ké-rô-ké. Chủ con Ké-rô-ké thấy vây bén, se se nói:

« Ông đừng làm vậy rằng con chó của tôi.

Người kia cứ việc làm và trả lời:

— Vô thi ta không bê rồng, mà ta sẽ bê rồng nó.

— Tôi đã nói, đừng bê rồng nó!

— Chó của mày à? Vô thi mày hãy lai thế ta mà gõ nó ra.

— Tôi có quen làm như vông đâu! Việc ôg làm sao được, cái khóa ôg có ròi gầm cảng không mở ra được.

— Vô thi mày dì tránh ra, đừng đứng đê gõ mắt ta ».

Nhưng nhờ có cây súng lực người kia lẩn lẩn cũng nạy ra được và Ké-rô-ké cũng phải nhả lẩn. Người kia lại nói: « Mày hảg dự bị mà bắt lẩn cõ kia ».

« Trong đám người kia có ai đến giáp ta được không? »

Tên tài xđ và người giúp việc vung mãi một hồi mới tháo giày buộc được, liền chạy đến bao sô cảnh sát.

Hiện nay chiếc xe kia đã thấy chúng bỏ lại gần Gia đình.

MANDATS CỦA AI??

Bản báo tiếp được 2 cái mandat: série A 002,543 số

108 Phù-quảng ngày 10 12-30 và série A 000,071 số 054.

Hanoi R. P. ngày 27 - 1 - 31

mà không có tên người gửi.

Vậy ngài nào có mandat trên

trả lời cho biết cảm ơn.

B. B.

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG - TÍCH

Biên Phòng-Tích dân ông, dân bà sức

kém thường hay bị, nhất là từ 25 đến 50

tuổi hay bị lâm, vì con no, ruffy say, rồi

điếc, tê liệt, đói, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát, lát

